

Спадщина в Україні від А до Я

1. Хто має право на спадщину
2. Спадкоємці за заповітом
3. Спадкоємці за законом. Черги спадкування
4. Спадкоємці спадкоємців. Право подання і трансмісія
5. Які документи потрібні для оформлення спадщини
6. Як отримати свідоцтво про право на спадщину
7. Вартість оформлення спадщини
8. Податок на спадщину
9. Відмова від спадщини
10. Вартість юридичної допомоги при оформленні спадщини

Хто має право на спадщину

Спадкоємець - той, до кого переходять всі права та обов'язки спадкодавця, після його смерті. Хто може бути спадкоємцем? Усі.

Спадкоємцем може бути будь-яка жива людина. Спадкоємцем буде новонароджена дитина спадкодавця, зачата за його життя. Спадкоємцем може бути будь-яка юридична особа (підприємство, установа, організація), держава, міськрада.

Але це не відповідь. Розібратися потрібно в іншому. Померла близька вам людина. Як дізнатися спадкоємець ви чи ні?

Тільки в двох документах ви знайдете відповідь на це питання. У заповіті і Цивільному кодексі України. Тільки вони встановлюють спадкоємців. З цього зрозуміло, що бувають спадкоємці за заповітом і спадкоємці за законом.

Спадкоємці за заповітом

Іноді про заповіт спадкодавець оголошує публічно. Ще за життя, говорить, кому він заповідав своє майно. Буває і по-іншому. Заповіт випадково знаходять разом з документами на майно. Спадкодавець не зобов'язаний нікому говорити про те, на чию користь він склав заповіт. Тому для одних це приємний, а для інших - неприємний сюрприз. Щоб уникнути неприємних, про заповіт бажано знати заздалегідь.

Чому це важливо?

Коли спадкодавець залишив заповіт, то всі спадкоємці підкоряються цьому порядку прийняття спадщини.

Заповіт - це розпорядження людини. У ньому людина висловлює свою волю про своє майно, свої права та обов'язки, накопичені за життя. І передає гідним, на його розсуд, спадкоємцям, щоб ті володіли ними після його смерті.

Спадкодавець сам визначає, хто буде його спадкоємцем, а хто ні. Він може призначити спадкоємцем:

- Людину. При цьому не має ніякого значення родич той йому, близький друг або він тільки вчора з ним познайомився.
- Юридичну особу. Наприклад, музей, благодійний фонд, підприємство.
- Державу, територіальну громаду.

Закон говорить, що заповітом можна, без вказівки причин, позбавити спадщини будь-якого спадкоємця за законом.

Будь-якого? Ні!

Далі закон уточнює: «крім тих, хто має право на обов'язкову частку у спадщині».

Є спадкоємці, яких ніхто не може позбавити спадщини. Закон гарантує їм обов'язкову частку. Це 50% того, що їм належить при спадкуванні за законом. Хто ці люди?

- Неповнолітні та повнолітні непрацездатні діти спадкодавця;
- Непрацездатні вдова / вдівець спадкодавця;
- Непрацездатні батьки спадкодавця.

Таким способом закон захищає всіх, хто не може сам про себе подбати. Це непрацездатні: жінки і чоловіки, які досягли пенсійного віку; інваліди; діти до 18 років.

Коли заповіту немає, коли його визнано недійсним, коли всі спадкоємці за заповітом відмовилися від спадщини, коли всі спадкоємці за заповітом померли до моменту відкриття спадщини - в таких випадках спадок приймають по закону.

Спадкоємці за законом. Черги спадкування

Цивільний кодекс призначає спадкоємців, керуючись родинними, сімейними та особистими відносинами. За цими критеріями він вибудовує спадкоємців в чергу. У зв'язку з чим, спадкоємці закликаються до спадкування не одночасно, а послідовно.

В першу чергу на спадщину мають право:

- діти спадкодавця. У тому числі новонароджені, зачаті при його житті. У тому числі усиновлені. Пасинки і падчерки не вважаються дітьми спадкодавця, якщо не мав місця факт усиновлення.

- один з подружжя, що пережив спадкодавця. Подружжям закон визнає того, хто перебував з спадкодавцем в зареєстрованому шлюбі. Роздільне проживання, незалежно від часу, не позбавляє права спадщини законного подружжя.

- батьки, в тому числі які всиновили спадкодавця. Не є спадкоємцями опікуни та піклувальники.

У другу чергу до спадщини закликаються:

- рідні брати сестри. При цьому, не має значення повнорідні чи ні, головне рідні, кровні;
- дідусь і бабуся, як з боку батька, так і з боку матері.

У третю чергу успадковують рідні дядько та тітка.

У четверту чергу - ті, хто проживали зі спадкодавцем однією сім'єю не менш як п'ять років до його смерті. Не буде спадкоємцем четвертої черги той, хто проживав разом із спадкодавцем, але був у зареєстрованому шлюбі з іншою людиною.

У п'яту чергу - інші родичі спадкодавця до шостого коліна. А так же його утриманці. Утриманець - неповнолітній або непрацездатна людина, яка не була членом сім'ї спадкодавця, але більше п'яти років отримувала від нього матеріальну допомогу, яка була його єдиним або основним засобом для існування. При цьому не обов'язково, проживав він разом зі спадкодавцем чи ні.

Першими успадковують ті, хто входить в першу чергу. Якщо, хоча б один з них приймає спадщину, то спадкоємці наступних черг автоматично усуваються від спадщини.

Спадкоємці кожної черги призиваються одночасно і ділять спадщину між собою порівну.

Спадкоємці наступної черги успадковують коли:

Перше. Немає спадкоємців попередньої черги.

Друге. Спадкоємці попередньої черги не беруть спадщини або відмовляються від неї.

Третє. Спадкоємці попередньої черги позбавлені спадкодавцем права спадкування.

Четверте. Спадкоємці попередньої черги не мають права успадковувати. Наприклад, коли усунути від спадщини або визнані негідними спадкоємцями.

П'яте. Змінено черговість отримання права на спадкування. Це можливо якщо:

- після відкриття спадщини спадкоємці укладають про це договір і нотаріально його засвідчують;

- спадкоємець наступних черг довів в суді, що тривалий час опікувався, матеріально забезпечував, дбав про спадкодавця, який через похилий вік, тяжку хворобу, каліцтво був у безпорадному стані. І отримав рішення суду, в якому встановлено, що він може вступати в спадок нарівні з спадкоємцями успадкованої черги.

Якщо спадкоємець, який повинен отримувати спадок помер, тоді спадок отримують спадкоємці спадкоємців.

Спадкоємці спадкоємців. Право подання і трансмісія

Життя непередбачуване. Трапляється всяке. Навіть те, що спадкоємець помирає раніше спадкодавця або одночасно з ним. На цей випадок закон передбачив:

Перше. Спадкування за правом представлення.

Якщо спадкоємець помер раніше спадкодавця, то спадок отримують його спадкоємці. Закон окреслює коло таких спадкоємців. Ними можуть бути: внуки спадкодавця і їх нащадки, племінники і племінниці, двоюрідні брати і сестри, прабаба, прадід.

Друге. Спадкову трансмісію.

Іноді спадкоємець за законом або за заповітом помирає після того як відкрилася спадщина, не встигнувши його прийняти в шестимісячний термін. Тоді право прийняття його частки переходить до його спадкоємців. Це називається спадкова трансмісія. У цьому випадку спадкоємці повинні прийняти спадщину протягом того терміну, який залишився. Якщо він менше трьох місяців, то він продовжується ще на три місяці.

Коли спадкоємець фактично спадщину прийняв (наприклад, спільною пропискою або подав відповідну заяву нотаріусу), але помер, не встигнувши оформити свої права у нотаріуса, спадкової трансмісії не виникає. Тому що майно вже належить йому, а не колишньому спадкодавцеві. Спадкоємці успадковують в загальному порядку.

Спадкоємці за правом представлення та спадкової трансмісії успадковують тільки ту частку, яка належала померлому спадкоємцеві.

Терміни вступу в спадок

Спадщина відкривається в день смерті спадкодавця або визнання його померлим рішенням суду.

Коли людина вмирає, видається спочатку довідка про смерть медичним закладом і на її підставі орган РАЦС видає свідоцтво про смерть. Цей документ підтверджує факт смерті людини. Зовсім інша ситуація, коли ніхто не бачив смерті людини. В такому випадку факт смерті підтверджується рішенням суду.

Після відкриття спадщини і протягом **шести місяців** спадкоємець повинен заявити про себе, як про спадкоємця. За цей час нотаріус визначає число спадкоємців. З цього часу йде відлік строку на прийняття спадщини або відмову від нього.

Якщо право на спадщину залежить від відмови або відсторонення від спадщини спадкоємця попередньої черги, тоді закон дає додаткові **три місяці** для прийняття спадщини з дня виникнення у нього такого права.

Деякі роблять помилку, не роблячи ніяких дій після смерті спадкодавця. Плутають терміни, вважаючи, що заявляти про себе як спадкоємця потрібно через шість місяців з дня смерті спадкодавця. Або не діють, як єдині спадкоємці, не роблячи ніяких дій. Результат - пропущений строк прийняття спадщини. Після чого прийняти спадщину можна тільки з письмової згоди на це спадкоємців, що вступили в спадок. Або йти в суд.

Які документи потрібні для оформлення спадщини

Для того, щоб вступити у спадок, вам потрібно пред'явити нотаріусу документи, для прийняття спадщини:

1. Ваш паспорт, довідку про присвоєння ідентифікаційного номера (ІПН).
2. Свідоцтво про смерть або рішення суду про визнання померлим.
3. Заповіт (якщо є).
4. Документи, що підтверджують родинні стосунки:
 - свідоцтво про народження;
 - свідоцтво про шлюб для вдови / вдівця (для підтвердження шлюбу з спадкодавцем);
 - свідоцтво про шлюб для інших спадкоємців, які при реєстрації шлюбу змінювали прізвище;
 - рішення суду про встановлення факту спорідненості або спільного проживання без шлюбу.
5. Документи, що підтверджують місце відкриття спадщини.
6. Довідка балансоутримувача про останнє місце проживання спадкодавця.
7. Запис в будинковій книзі про постійне проживання спадкодавця.

Після отримання цих документів нотаріус приймає рішення про відкриття спадщини за місцем знаходження майна.

Якщо у Вас таких документів немає, нотаріус буде вимагати рішення суду про встановлення місця відкриття спадщини.

Важливо правильно визначити місце відкриття спадщини. По ньому нотаріуси застосовують заходи щодо охорони спадкового майна, видають свідоцтва про право на спадщину та здійснюють інші дії.

Як отримати свідоцтво про право на спадщину

Визначаємо склад спадщини

Або, іншими словами, що ви успадковуєте, що отримуєте від спадкодавця.

До складу спадщини входять усі права та обов'язки, що належали спадкодавцеві на момент відкриття спадщини і не припинилися внаслідок його смерті. Так звана спадкова маса.

Спадкоємцям переходить від спадкодавця:

- Вся нерухомість: будинки, домоволодіння, земельні ділянки, квартири, будинки, споруди, гаражі, елінги.
- Транспорт: автотранспорт, водний транспорт.
- Гроші: банківські вклади, депозити, рахунки в банках, страхові виплати, право на відшкодування збитків, нарахована, але не виплачена заробітна плата, пенсія, аліменти, соц.платежі.
- Авторські права, інтелектуальна власність.
- Борги спадкодавця, його зобов'язання, зобов'язання відшкодування збитку.
- Право вимоги боргу, коли у спадкодавця були боржники.

Не входять до складу спадщини права та обов'язки, нерозривно пов'язані з особою спадкодавця, зокрема:

- 1) особисті немайнові права;
- 2) право на участь у товариствах та право членства в об'єднаннях громадян, якщо інше не встановлено законом або їх установчими документами;
- 3) право на відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я;
- 4) права на аліменти, пенсію, допомогу або інші виплати, встановлені законом;
- 5) права та обов'язки особи як кредитора або боржника, якщо вони нерозривно пов'язані з особою кредитора або боржника.

З правами ви успадковуєте обов'язки. Неможливо приймати тільки права, а від обов'язків відмовитися. Не можна прийняти одне майно, а від іншого відмовитися.

З питанням «що» спадкоємець приймає у спадок, визначилися, тепер визначимося з питанням «як» це зробити.

Успадковуємо нерухомість: квартиру, будинок, домоволодіння.

Отже, ви вступили в спадок. Щоб отримати свідоцтво про право на спадщину і вийти на фінішну пряму, необхідно надати нотаріусу ряд документів на нерухоме майно.

Документи на нерухомість:

- правовстановлюючий документ на квартиру, будинок, домоволодіння. Тобто документ, який підтверджує право власності. Їм може бути: свідоцтво про право власності, договір купівлі-продажу, договір дарування, договір довічного утримання, рішення суду, ухвала суду з затвердженою мировою угодою, свідоцтво про право на спадщину за законом або за заповітом, свідоцтва про право власності в спільному майні подружжя.

- Виписка (Витяг) про реєстрацію права власності або відмітка (штамп) державної реєстрації правовстановлюючого документа.

- технічний паспорт на квартиру / будинок / домоволодіння / приміщення;
- довідка балансоутримувача про кількість зареєстрованих в квартирі; будинкова книга - для дому / домоволодіння.

Нотаріус отримує інформацію з Державного реєстру прав на нерухоме майно шляхом безпосереднього доступу до нього. При відсутності у спадкоємця необхідних для видачі свідоцтва про право на спадщину документів нотаріус роз'яснює йому процедуру вирішення цього питання в судовому порядку.

На підставі наданих документів нотаріус видає вам *Свідоцтво про право на спадщину* на квартиру (будинок, домоволодіння, гараж, спорудження, будь-яке нерухоме майно).

Тепер, це ваш правовстановлюючий документ. Але, отримавши його, ви ще не є власником. Будь-яке нерухоме майно повинно пройти державну реєстрацію. Зробити це може безпосередньо нотаріус, звертатися окремо до реєстратора немає необхідності.

Успадковуємо земельну ділянку

Земельна ділянка - теж нерухомість. Але в порядку оформлення прав власності на землю є істотні відмінності. Розглянемо їх.

Земельна ділянка переходить до спадкоємців із збереженням її цільового призначення.

Крок 1.

Подати державному чи приватному нотаріусу Заяву про прийняття спадщини в 6-місячний термін з моменту відкриття спадщини.

Крок 2.

Дізнатись, чи внесені відомості про земельну ділянку до Державного земельного кадастру, чи є документи, що підтверджують право власності померлого на земельну ділянку, чи присвоєно земельній ділянці кадастровий номер.

Не зайвим буде подивитися відомості про земельну ділянку на публічній кадастровій карті за адресою [//www.map.land.gov.ua/kadastrova-karta](http://www.map.land.gov.ua/kadastrova-karta).

Отримати офіційну інформацію можна шляхом звернення до відповідного територіального органу Держгеокадастру України.

Часто трапляється, що державний акт на ім'я померлого виданий, але кадастровий номер земельної ділянки не присвоєно. На жаль, трапляється і таке, що кадастровий номер в наявності є, але відомості про земельну ділянку в електронній системі Державного земельного кадастру відсутні. Якщо все в порядку, дії, передбачені Кроком 3 - 7 цієї схеми, слід пропустити. Якщо ж ні, необхідно:

Крок 3

Замовити в землеупорядної організації виготовлення технічної документації по відновленню меж земельної ділянки в натурі (на місцевості).

Щоб знайти таку організацію можна: звернутися до сусідів чи знайомих, які вже оформили документи на землю, і запитати їх, яка організація це робила; звернутися до місцевої ради - як правило, на території сільської чи міської ради працюють кілька землеупорядних організацій; звернутися до районного (міського) відділу (управління) Держгеокадастру України та дізнатися, які організації працюють на території Вашого району або населеного пункту; здійснити пошук в мережі Інтернет.

Виконавцем робіт в обраній Вами землеупорядної організації може бути тільки особа, яка має сертифікат інженера-землеупорядника. Перелік таких осіб розміщений на офіційному сайті Держгеокадастру за адресою: www.land.gov.ua («Державний реєстр сертифікованих інженерів-землеупорядників» підрозділу «Сертифікація» розділу «Напрями діяльності»). Без наявності такого сертифікату у виконавця робіт технічна документація буде вважатися недійсною і державної реєстрації земельної ділянки здійснено не буде.

Складання технічної документації із землеустрою передбачає, що інженер-землеупорядник повинен визначити точні межі земельної ділянки, їх геодезичні координати і скласти кадастровий план земельної ділянки. При необхідності, землеупорядник відновить прикордонні знаки. Це необхідно для того, щоб внести відомості про Вашу земельну ділянку до Державного земельного кадастру. Надалі це дозволить державним органам, при необхідності, відновлювати кордони Вашої ділянки і краще захистити Ваше право на землю. Технічна документація буде виконана в паперовій формі та у формі електронного файлу.

Крок 4

Домовтеся із землеупорядною організацією про вартість, терміни виконання робіт і укладіть відповідний договір. Будьте уважні при укладенні договору! Обов'язково прочитайте проект договору, а якщо якась з його умов Вам незрозумілі - зверніться до юристів.

Зверніть увагу на те, щоб в договорі були вказані конкретні терміни виконання робіт! Термін виконання робіт згідно із законодавством не може перевищувати 6 місяців.

Крок 5

Землеупорядна організація повинна виконати геодезичні роботи і розробити технічну документацію із землеустрою щодо встановлення меж земельної ділянки в строки, встановлені договором. Межі земельної ділянки, при необхідності, повинні бути закріплені межовими знаками встановленого зразка. Технічна документація повинна бути складена в паперовій формі та у формі електронного документу.

Вимагайте від землевпорядної організації надання Вам примірника виготовленої землевпорядної документації в паперовій формі. У разі виникнення спору про межі земельної ділянки в суді, вона буде служити доказом.

Земельний кодекс України встановлює обов'язковість погодження меж земельної ділянки з власниками та користувачами суміжних ділянок при проведенні кадастрових зйомок. Однак це не означає, що сусід може безпідставно відмовити в такому погодженні, вимагаючи перенесення кордону в свою користь. Всі свої вимоги він має аргументувати і підтвердити документально. Доказами перебування межі земельної ділянки в певному місці можуть служити державний акт на право власності на земельну ділянку сусіда, матеріали інвентаризації земель, дані БТІ тощо. А не підкріплену доказами відмову можна оскаржити в судовому порядку.

Крок 6

Вам слід ініціювати процедуру державної реєстрації земельної ділянки у Державному земельному кадастрі та в результаті - отримати Витяг з Державного земельного кадастру про земельну ділянку. Для цього слід звернутися до територіального органу Держгеокадастру в районі (місті).

Крок 7

Після закінчення 6 місячного терміну з дня смерті спадкодавця, Вам необхідно звернутися до нотаріуса, якому було подано заяву про прийняття спадщини. Нотаріус зобов'язаний зареєструвати Ваше право власності в Державному реєстрі прав на нерухоме майно. З цього моменту Ви є повноправним власником успадкованої земельної ділянки.

Успадковуємо автомобіль

Отримувати Свідоцтво про право на спадщину на будь-яке майно, що реєструється - обов'язок спадкодавця. Транспорт тут не виняток. Навіть якщо спадкодавець, ще за життя, видав вам довіреність на керування транспортом, з моменту його смерті вона недійсна.

Пункт 1. Щоб оформити машину на своє ім'я, подаємо документи.

Документ на автомобіль. Свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу.

Експертну оцінку транспорту. Її можна зробити в МРЕО або у будь-якого сертифікованого оцінювача.

Нотаріус видає Свідоцтво про право на спадщину на автомобіль. Цей документ свідчить про те, що ви - власник машини.

Пункт 2. Реєструємо машину на себе.

Щоб отримати новий техпаспорт (іншими словами свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу) звертаємося в МРЕО.

Свідоцтво про право на спадщину потрібно подати протягом 10 днів з моменту його отримання у нотаріуса, інакше доведеться платити штраф.

Вам видадуть техпаспорт на ваше ім'я. Номери на машину міняти не потрібно. Вони залишаються старі.

Вартість оформлення спадщини

Prostopravo.com.ua дізнався, скільки коштує оформлення спадщини в державних нотаріальних конторах. Приватні нотаріуси визначають вартість своїх послуг за домовленістю зі спадкоємцями, але вона не може бути меншою за встановлену державою.

Держмито

Це грошовий збір, який стягується нотаріусом за вчинення ним нотаріальних дій. Встановлено Декретом КМУ «Про державне мито» і обчислюється розміром неоподаткованого мінімуму (н.м.) доходів громадян, зараз це 17 гривень.

Видача свідоцтва про право на спадщину обійдеться спадкоємцю в 34 грн. (2 н. м.). Видача свідоцтва на частку в спільному майні подружжя 85 коп. (0,05 н.м.). Вживання заходів охорони спадкового майна 34 грн.

Пільги

Від сплати державного мита звільняються громадяни за видачу їм свідоцтва про право на спадщину:

- на майно осіб, які загинули при захисті СРСР і України, у зв'язку з виконанням інших державних чи громадських обов'язків або з виконанням обов'язку громадянина щодо

врятування життя людей, охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю, охорони власності громадян або колективної чи державної власності, а також осіб, загинувших або померлих внаслідок захворювання, пов'язаного з Чорнобильською катастрофою;

- на майно осіб, реабілітованих у встановленому порядку;
- на житловий будинок, пай у житлово-будівельному кооперативі,
- квартиру, що належала спадкодавцеві на праві приватної власності, якщо вони проживали в цьому будинку, квартирі протягом шести місяців з дня смерті спадкодавця;
- на житлові будинки в сільській місцевості за умови, що ці громадяни постійно проживатимуть у цих будинках і працюватимуть у сільській місцевості;
- на вклади в установах Ощадбанку та в інших кредитних установах, на страхові суми за договорами особистого й майнового страхування, облігації державних позик та інші цінні папери, суми заробітної плати, авторське право, суми авторського гонорару і винагород за відкриття, винахід, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, топографії інтегральних мікросхем, сорти рослин та раціоналізаторські пропозиції;
- на майно осіб фермерського господарства, якщо вони є членами цього господарства.

Від державного мита за вчинення нотаріальних дій, в тому числі і за видачу свідоцтва про право на спадщину, звільняються:

- Чорнобильці I, II, III, IV категорії;
- інваліди ВВВ та прирівняні до них у встановленому порядку особи;
- інваліди I та II групи.

Плата за вчинення нотаріальних дій

Це плата за роботу нотаріуса. Оплата консультацій, плата за підготовку запитів, видачу документів на нотаріальних бланках тощо. Тарифи за надання громадянам додаткових платних послуг правового характеру і послуг технічного характеру можна знайти на сайті управління юстиції. Приватні нотаріуси беруть таку плату за домовленістю з клієнтами.

Спадковий реєстр

Для захисту майнових прав та інтересів громадян і юридичних осіб, створений спадковий реєстр. Нотаріус повинен перевірити за реєстром наявність або відсутність заповіту, про наявність або відсутність спадкової справи, внести дані про видачу свідоцтва про право на спадщину.

Тарифи за формування в спадковому реєстрі:

Записів щодо заповіту (посвідчення, зміни, скасування, видачі дубліката) - 68 грн.

Одного реєстраційного запису про спадковий договір (посвідчення, зміна, розірвання, видача дубліката) - 51 грн

Одного реєстраційного запису про видачу свідоцтва про право на спадщину, його дубліката, вилучення - 51 грн.

Перевірка інформації про наявність чи відсутність заповіту або спадкового договору чи заведеної спадкової справи та виданих свідоцтв про право на спадщину - 51 грн.

Пільги

- інваліди I та II груп,
- інваліди ВВВ та прирівняні до них особи,
- громадяни, віднесені до першої категорії постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи,
- особи, непрацездатні за віком, діти-сироти та держава,
- громадяни, які успадковують майно осіб, які загинули при захисті України, у зв'язку з виконанням інших державних чи громадських обов'язків або з виконанням обов'язку громадянина щодо врятування життя людей, охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю, охорони приватної власності або колективної чи державної власності.

Витрати на оцінку майна, переданого у спадок

Дізнатися вартість спадкового майна можна двома способами.

Перший. Вартість майна вказується в Витязі з реєстру прав власності та Витязі з нормативно-грошової оцінки земельної ділянки.

Другий - звернутися до оцінювача.

Вартість успадкованого майна, зазначеного в оцінці або Витязі не впливає на розмір держмита. За видачу Свідоцтва нотаріус візьме фіксовану суму 34 грн.

Оцінка успадкованого майна є обов'язковою, крім випадків успадкування власності, вартість якої оподатковується за нульовою ставкою.

Податок на спадщину

Майно, отримане у спадок, держава вважає доходом. Тому після отримання свідоцтва про право на спадщину окремим громадянам доведеться платити податок.

Ставки податку з спадщини складають:

- **0%** від будь-якого об'єкта спадщини сплачується при отриманні спадщини родичами першого та другого ступеня споріднення. До родичів першого ступеня споріднення відносяться: батьки, батьки чоловіка або дружини, чоловік або дружина, діти, діти чоловіка або дружини, а також усиновлені діти. До родичів другого ступеня споріднення відносяться: рідні брати, сестри, дід, баба, онуки.

- **0%** обкладається рухоме і нерухоме майно, гроші, успадковані інвалідами І групи, дітьми-сиротами, крім комерційної власності, страхового відшкодування, недержавних пенсійних коштів.

- **0%** обкладається грошові заощадження, розміщені до 02.01.92г. в Ощадбанку СРСР і Держстраху СРСР, що діяли на території України, а також державні цінні папери і гроші громадян України, розміщені в Ощадбанку України і Укрдержстраху протягом 1992-1994г. і не погашені.

- **5%** від об'єкта спадщини для інших спадкоємців.

- **18%** від об'єкта спадщини платить будь спадкоємець - нерезидент (ступінь спорідненості в даному випадку значення не має). Нерезидент - це людина, яка знаходиться в Україні менше 183 днів у році.

Хто платить податок?

При спадкуванні депозиту, податковим агентом буде банк. Він відповідає за перерахування сум податку до бюджету. При спадкуванні страхових платежів - страховик.

При отриманні спадщини нерезидентом, податковим агентом виступає нотаріус. Він не видасть спадок без квитанції банку про оплату податку.

У всіх інших випадках відповідальність за оплату податку несе спадкоємець.

Дохід від успадкованого майна відображається в податковій річній декларації. Заплатити податок до бюджету потрібно до 1 серпня року, що настає за звітним. За несплату штрафи:

- за несвоєчасну сплату податку на спадщину при затримці до 30 календарних днів - 10% від суми боргу

- за несвоєчасну сплату податок на спадщину при затримці від 31 до 90 календарних днів - 20% від суми боргу

- за несвоєчасну сплату податок на спадщину при затримці понад 90 календарних днів - 50% від суми боргу.

- за неподання податкової декларації у строк - 170 грн.

Відмова від спадщини

Не можна змусити людину володіти майном або прийняти на себе чужі права і обов'язки, якщо вона того не хоче. Тому будь-який спадкоємець може відмовитися від спадщини.

Заяву про відмову від спадщини спадкоємець подає особисто нотаріусу. Але відмовлятися потрібно з яким розумінням, які наслідки це несе для вас і знати кілька правил.

Перше. «Правило шести місяців». Протягом шести місяців з моменту смерті спадкодавця, спадкоємці мають право змінювати своє рішення: заявляти про відмову від спадщини і відкликати заяву про відмову в прийнятті спадщини.

Друге. «Правило турботи про дітей». Відмова від спадщини від імені малолітніх або неповнолітніх дітей та недієздатних громадян можлива тільки за згодою органу опіки та піклування.

Третє. «Правило для всіх». Відмовитися від спадщини можуть всі спадкоємці без винятку, і за законом і за заповітом.

Четверте. «Правило передачі». Відмовитися від спадщини можна двома способами:

- просто відмовитися від спадщини. Нікому не передавати свою частку. Тоді частка, від якої відмовилися, розподіляється пропорційно між спадкоємцями за заповітом або спадкоємцями за законом.

- відмовитися в чиюсь користь і передати свою частину спадщини конкретному спадкоємцеві. Спадкоємець за заповітом може відмовитися тільки на користь спадкоємця за заповітом під призначеного спадкоємця, зазначеного спадкодавцем в заповіті. Спадкоємець за законом може відмовитися на користь спадкоємця за законом будь-якої черги.

- Спадкоємець, на користь якого відмовилися, може не брати частку, від якої відмовився на його користь іншій спадкоємець.

П'яте. «Правило недійсності відмови».

Відмова від спадщини може бути визнана судом недійсною. Підстави такі ж, як і для визнання недійсності угод, наприклад:

- особою, не здатною на момент здійснення відмови розуміти значення своїх дій або керувати ними;

- під впливом обману, насильства, погрози, тяжкої обставини;

- шляхом введення в оману.